

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Familii numeroase

Pe lângă însemnate reduceri la tren, „luna Bucureștilor” a avut și program de atracții și distracții variate. Intre ele o surpriză care, la noi, este atât de exotică, încât merită să fie semnalată în chip deosebit.

O zi din lună a fost închinată familiilor numeroase. S'a făcut un fel de concurs și s'au dat premii. Fiecare copil dela al zecelea în sus al unei familii a primit un dar de 1000 Lei. — O nimica toată, de sigur. Abia o fărâșă pentru atâtea guri lacome de pușori dintr'un cuib. Totuși e ceva. Și anume: întâiul gest oficial de acest fel în România.

Se scrie și se vorbește și la noi, uneori, despre familie. Periodic. De câteori apare buletinul statistic al țării. Atunci, mai întâi ne umflăm de orgoliu național: avem un popor prolific; deținem recordul natalității în Europa. La a doua pagină însă ne întunecăm la față: tot noi batem și recordul mortalității infantile. Pe preț de energii uriașe și grozave dureri inutile, reușim să populăm cu mare viteză cimitirele. Asta-i toată isprava și tot sporul. Pentru asta, ca buni patrioți, trebuie neapărat să ne indignăm și să lamentăm. Mai departe însă n-am reușit să ajungem. De măsuri practice, de ordin general, nu se pomenește. Ceva totuși: drept compensație, se cere libera practică a mijloacelor anticoncepționale; se face propagandă păcătoasă pentru „eugenie”, înpleasă drept reducere a nașterilor și, pentru mai mare siguranță, se cere pentru doctori libertatea fără frâu de-a omori nepedepsiți copii în sânul mamei lor, spre a-și putea face din acest oribil preț al sângelui nevinovat palate la orăș și vile la mare. Merge atât de departe această inconștiență, încât se găsesc și la noi admiratori ai sterilizărilor forțate, rânduite de Hitler drept mijloc de îmbunătățire a rassei blonde prin selecționare de herghelie.

Uită însă, de obicei, simpaticii noștri admiratori ai tuturor trăznăilor de inspirație animalică și păgână, că același Führer a luat pentru protejirea familiei și măsuri cu adevărat bune și laudabile. Așa, de ex. faimoasele „Ehstands-beihilfen”, subvențiuni pentru căsătorii și întemeierea de familii noi. Fata care se căsătorește, lăsând liber un post în birour sau uzină, primește dela stat 1000 Mărci, în bonuri bune pentru cumpărarea de mobile și articole de menaj. Suma se dă ca împrumut fără dobândă, pe termen lung și se iartă treptat de fiecare copil ce se naște în noul cămin. Dacă în primii opt ani familia are 4 copii, se iartă împrumutul întreg. — Asta însă nu se știe la noi. Așa cum nu se cunosc diferitele măsuri, de stat și particulare, pe care le are Franța și alte țări din apus pentru ajutorarea efectivă a tuturor familiilor numeroase. Ușurări și degrevări la impozite, burse la școală, asistență gratuită, ș. a.

La noi tendința generală este exact contrară. Parcă un duh rău inspiră și curente de opinie și rânduielile publice spre distrugerea sistematică a familiei. În afară de abominabilele porniri amintite mai sus, trebuie să subliniem că Statul însuși, departe de a favoriza în ceva chip mulțimea de copii într'un cămin, pretinde oficial reducerea numărului lor. Numai acest tâlc și numai acest rezultat practic îl poate avea dispoziția de dreptul manstruoasă de a da funcționarilor „ajutor familiar” (o sumă de altfel cu totul ridicolă!) numai pentru primii trei copii, ceilalți cari ar mai putea exista fiind socotiți indezirabili. O rânduială mai criminală decât aceasta nu ar fi putut imagina nici cei mai mari dușmani ai

Țara prăznuște astăzi, cu serbări mari și însuflețite, aniversara anului al cincilea dela norocoasa săvârșire a restaurației.

Actul istoric împlinit acum cinci ani, în entuziasmul delirant al întregului popor, a restabilit ordinea de drept a așezării României, asigurându-i dezvoltare pașnică și progres statornic pentru viitor.

Împreună cu întreg neamul nostru, monarhic dela fire și prin tradiți, și știind că toată Stăpânirea dela Dumnezeu este, strigăm: *Trăiască Regele!*

Vina preoților

de prof. Dumitru Neda

Slujitorii altarelor din țara emblemei: Nihil sine Deo, au fost și sunt tratați mașter de puternicii zilei de câte ori numai se dă prilej. Felul cum li-s'au aplicat curbe speciale pe salarii și recenta soluționare jignitor de nedreaptă a problemei salarizării lor arată îndeaș de ce înțelegere și ocrotire se bucură în cercurile conducătoare ale treburilor obștești. Iar obștia care în fața acestui tratament știe să rămână cu totul rece, dovedește și ea că numai de simțăminteie iubirii fiești față de părinții săi sufletești nu-i stăpânită.

Pricina, sau pricinile ostilității la cei din vârful piramidei sociale, și a nepăsării la cei dela poalele ei? Vor fi ele mai multe. Distingul fiu al bisericii noastre, d. medic Dr. Nicolae Popa dela „Farul Nou” (nr. 48 din 2 Iunie c.) din București, crede că actuala stare de lucruri se datorește, deși nu exclusiv, dar în măsură importantă, lipsei unei ofensive a credinței pe care preoșimea datoare era s'o deslănțuiească. Decât clerul tocmai asta n'a făcut-o. N'a ținut contact intim cu mulțimile credincioase. Preoșimea s'a mărginit să ofere lucrurile spirituale numai în măsura în care i-au fost cerute. „Activitatea ei, (a preoșimei), în mare parte, seamănă cu a oracolelor din vremea păgână, cari răspundeau numai fiind întrebat, dar nici de cum cu a apostolilor lui Hristos. Nu putem încresta nici o ofensivă pe care clerul ar fi organizat-o în vedea vre-unei

neamului nostru. Parcă n'ajunge acea permanentă sabie care stă deasupra leagănelor noastre în forma divorțului pe care legile îl țin la îndemâna tuturor ușuraticilor și capricioșilor, făcând din el un negoș de rentabilitate advocătească, mai trebuia și această concretizare lugubră a voinții Statului de a nimici familiile și a seca izvorul de viață pentru veacurile viitoare.

Teribilă inconștiență! — Ne plac să interpretăm „atractiva” din programul lunii Bucureștilor drept un început de trezire la realitate. Dacă neamul nostru vrea să trăiască, va trebui neapărat să-și schimbe, repede și radical, întreaga sa politică familiară de până acum. Să facă din familie, care se zice cu drept cuvânt „celula societății”, un izvor de viață sănătoasă, puternică, ocrotită pe toate căile și cu toate mijloacele. Ceeace nu se poate altfel, decât urmând întocmai rânduielile moralei creștine. România trebuie să devină o țară întemeiată pe familia creștină. Așa se va mântui. Și numai așa!

mari cuceriri spirituale; nici o ofensivă în care, angajând opinia publică, să fi raportat o victorie a spiritului creștinesc. În aceste vremuri de ofertă destrăbălată, nici un dumping al credinței nu a fost aranjat, deși ar fi fost atâtea prilejuri. Dimpotrivă, s'au văzut elanuri de activitate creștinescă potolindu-se din lipsa unui combustibil pe care nu s'a găsit cine să-l procure. Și se mai vede cum generoase oferte de muncă creștină se ofilesc din lipsa unor regeneratoare energii, sau a unor asprimi greu de înțeles. . . .

Nu ne îndolm cătuși de puțin de cea mai perfectă bunăcredință a d. Dr. N. Popa. Ceeace nu înseamnă însă că ne-am însuși pe deantregul vederile Dsale. În acest punct ne avem și noi convingerile noastre, cari își au și ele temeiurile lor, cum vom lăsa să se înțeleagă numai decât, fie și numai în câteva rânduri.

Măncăm din constatarea că, în general, observațiile d. medic nu ating preoșimea română unită decât în parte. Țara, din mila Celui de sus, ni-e mare. Populația numeroasă. Creștinii de Români îi formează majoritatea covârșitoare. Noi Români uniți, — și deci și clerul nostru, — abia suntem cam a zecea parte din acest întreg. Prin urmare cam atâta ar fi și partea de vină a acestei preoșimi pentru relele semnalate de d. Dr. N. Popa.

Acestea fixându-le, nu intenționăm să isblim în preoșimea română ortodoxă. Principiul teren de muncă și al acestei preoșimi, ca al oricăreia de altfel, e cel al sufletelor. Truda păstorului sufleteș se cheltuiește în lumea launtrică a conștiințelor și îmbrățișează probleme spirituale, harice, supranaturale. Materia nu prea intră aici. Iar salariul tocmai pe planul materiei cade. Și e din cale afară de chinuitor pentru un vestitor al spiritualității să stăruie cu vreme și fără vreme de masă credincioșilor (— în care numerice totdeauna va precumpăni acel „animalis homo” detestat de Sf. Pavel, —) să pornească mișcări răsunătoare pentru a-l stoarce oarecum cu forța plata la care ar avea drept. Mai ales când e știut că pătura intelectuală, din care se recrutează elementele dela cârmă, e ieșită aproape în întregime, dintr'o școală în care n'a învățat decât doar că credințele și practicile bisericii sunt superstiții și anacronisme, iar preoții niște ignoranți vițioși, tolerați până când „ofensiva culturii moderne” va scoate și din mințile celor mulți „gogorile” religiei.

Intr'o atare ambianță nu preoții vor iniția și susținea mișcări ca cele menționate, ci

mirenii de bine. Cuvântul acestora nu e primit ca un cuvânt pro domo, și așa are cu totul alt răsunet în opinia publică, nu ca atunci când — să zicem: pe cale ziaristică, — preoșimea și-ar pleda singură cauza. Rândurile u-nul Montalembert, de Maistre, Goerres; intervențiile energice ale unui Windhorst, gen. Castelnau sau Gil Robles și masele mirenești dela spatele lor, au, atât la cercurile conducătoare cât și la mase, trecere nebănuită. Și noi asta am dori să vedem: o pleiadă de mireni creștini dintr'o bucată, cari să cugete și să simtă cu biserică, făcându-și ideal de viață din idealurile ei și ale evangheliei lui Hristos. Asta în toată vremea și în tot ceasul, nu numai de ocazii sărbătorești, cu expectorații ditirambice. — Pentruca să se rămână apoi la atâta. Și cu asta, basta.

Cătu-i pentru activitatea desfășurată de preoșimea română unită, aceea-i dă dreptul la cea mai sinceră și neprecupețită recunoștință. Ce a făcut această preoșime pentru ideea națională, e deadreptul epic. O recunosc cu admirație până și dușmanii. Că apoi ce face pe tărîm duhovnicesc, e iarăși carte deschisă. Dar e carte, și nu alaiu cu surle și cu trâmbițe. Trebuie cetită cu atenție, ori mai de grabă descifrată cu superioară înțelegere. Pentruca așa-i din firea sa adevărata activitate preoșească: tainică, precum e și harul suprafiresc din care porcede și obiectivele spre cari tînde. — Prietenul meu; mai mult: fratele tuturor gândurilor mele de bine încă din copilărie, medicul Dr. N. Popa, sum sigur că mă va înțelege și de astădată, ca totdeauna până acum. — Și poate că și alții dintre mireni noștri într'adevăr devotați lătirii împărăției lui Dumnezeu printre Români pe calea Bisericii lui Hristos.

Ploaia harurilor sfinte. Dorul bisericilor noastre de a-și sfinți toți fiii și osteneala într'acest scop a slujitorilor altarului, în cadrele bine organizatelor noastre Reuniuni de misiuni, e binecuvântat de Vistlerul Bunătăților cu roade îmbelșugate. Constatăm acest fapt și ne bucurăm din inimă de el. Rândurile ce urmează, sigur, vor prileji și altora aceeaș bucurie întru Domnul.

Reuniunea de misiuni din eparhia Mara-

mureșului ne comunică un lung catastih de parohii ce-au avut parte de primeniri sufletești. Reproducem, din lipsă de spațiu, cât se poate mai comprimat acest atât de mult grăitor document al spiritualității din vîldicia păr. episcop Alexandru. (În paranteză numele misiunilor cu parohiile, respectiv mănăstirile lor, apoi numărul mărturisirilor și cuminecărilor). Parohiile din chestie sunt: 1. *Satșugatag* (I. Dragomir, Ocna Șugatag; 366). 2. *Hărincești* (același preot misionar; 358). 3. *Oarța de jos* (P. Lucian Pop-Bixad; 495). 4. *Valea Vinului* (P. Atanasie Maxim-Bixad; 815). 5. *Vama* (P. Lucian Pop-Bixad; 608). 6. *Rozavlea* (P. Leon Manu-Moiseiu; 319). 7. *Vișeu de jos* (P. Leon I. Manu-Moiseiu; 1061). 8. *Valea Seacă* (P. Atanasie Maxim-Bixad; 500). 9. *Turț* (acelaș părinte misionar; 1097). 10. *Chiuzbaia* (P. Lucian Pop-Bixad; 498). 11. *Noșig* (P. Gh. Marina-Bixad; 728). 12. *Crucișor* (acelaș părinte misionar; 360). 13. *Ferneziu* (P. L. Pop și P. G. Fogaș-Bixad; 1036). 14. *Tarna Mare* (pr. T. Berinde-Sighet; 480). 15. *Tolghieș* (pr. P. Trușău-Bala Mare; 320). 16. *Turbuța* (pr. E. Marchiș-Oarța de jos; 347). 17. *Halmeu* (I. Demian-Călinești; 230). 18. *Jojib* (pr. L. Vida-Bala Mare; 285). 19. *Măgureni* (P. Gh. Marina-Bixad; 433). 20. *Grosi* (P. Atanasie Maxim-Bixad; 798). 21. *Ville Satu Mare* (P. Leon, I. Manu-Moiseiu; 203). 22. *Rus* (P. At. Maxim-Bixad; 624). 23. *Doba* (P. Gavril Fogaș-Bixad; 687). 24. *Șolmuș* (P. Gh. Marina-Bixad; 770). 25. *Fărcașa* (P. At. Maxim-Bixad; 1010). 26. *Săliștea de sus* (P. Leon I. Manu-Moiseiu; 1285). 27. *Glod-Slătioara* (acelaș părinte misionar; 718). 28. *Bozinta mică* (I. Medan-Măgureni; 498). 29. *Ciolt* (P. Gh. Marina-Bixad; 433). 30. *Cuța* (P. Tămaș-Botiz; 325). 31. *Socozel* (Gh. Pinteș-Lipău; 238). 32. *Bolda* (G. Nagy-Bozinta Mare; 171). 33. *Baia Mare* (P. Leon I. Manu-Moiseiu; 920). 34. *Chechiș* (I. Medan-Măgureni; 490). 35. *Satu Mare* (P. At. Maxim și P. Aug. Pop-Bixad; 1320). 36. *Solduba* (Gh. Pinteș-Lipău; 283). 37. *Bolan-ul Bucovinei* (P. Aug. Pop-Bixad; 600) și 38. *Curtușul Mare* (L. Vida-Bala Mare; 438).

În eparhia Lugojului aceeaș apostolie misionară în parohiile: *Petros* (Dr. N. Brinzeu-Lugoj; peste 400); *Lonea* (păr. Aug. Radu-Deva; 260); *Ocna de fer* (păr. I. Munteanu-Dragsina;

120); *Cârnești* (I. Jenea-Lugoj; 300); *Veșel* (P. I. Bodocan S. I.; 142); și *Aninoasa* (P. Gh. Fizeza, S. I.; 282). — Pe teritoriul aceleiași eparhii s'a făcut și pelerinajul din 12 Maiu c. la *măndstirea Prisolului*, sub conducerea P. Aug. Pop, basilian dela Bixad, și luând parte și păr. episcop Nicolescu dela Lugoj, însoțit de canonicii I. Marianescu și I. Jenea.

Sinoadele protopopești

— Două propuneri —

După catastrofa mondială, care a lăsat în urmă-i un morman de ruine, nu numai în lumea materiei, ci mai ales în ordinea spirituală s'a început o adevărată campanie de reorganizare în toate domeniile. Reformele școlare nesfârșite, diligența escesivă a partidelor politice, campaniile economice, etc. etc., sunt caracteristicile vremii. E năzuința de largire a cudrelor, de progres.

Față de acest duh activ al vremii, — reprezentanții autenticei vieți spirituale, pentruca cel puțin să țină pas cu acest marș febril trebuie să-și strângă rândurile, să-și identifice activitatea și prin inițiative îndrăznețe să se posteze în frunte unde le-a fost locul și trebuie să fie mai ales în vreme de refacere. Deci tradiționala împăcare cu mult-pușinul ce-aveam, pierirea și afișarea vechiului chepeneag, azi nu mai pot satisface, pentruca a sta pe loc sau a merge încet când alții înaintază repede înseamnă regres și cel care nu mai are nimic de revendicat e în declin.

Preoții au lipsă azi mai mult ca oricând de puternice stimulații sufletești, de proaspete avânturi. Așcuțiri spirituale cari să tale adănc și sigur brazde fecunde în besna și avalanșă desorientării de azi.

Preoții au lipsă azi mai mult ca oricând de puternice stimulații sufletești, de proaspete avânturi. Așcuțiri spirituale cari să tale adănc și sigur brazde fecunde în besna și avalanșă desorientării de azi.

Și cari sunt mijloacele principale și oficiale menite acestei elevări sufletești? — *Exercițiile spirituale și sinoadele protopopești!* Nu mă ocup azi de exercițiile spirituale ci de sinoadele protopopești. Desigur, au făcut și acestea calea melcului, unele mai repezite altele mai încet, — am însă convingerea că au pornit târziu, au cale lungă și merg încet.

Când înainte cu zece ani am coborât din biblioteca Seminarului și din ședințele în-

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Grăunțul de muștar

— Ven. M. Tereza Couderc —

Veșnic adevărat rămâne cuvântul Apostolului: Cele slabe și nebăgate'n seamă ale lumii le-a ales Dumnezeu, ca să înfrunte cele tari. Verificat deatâtea ori acest cuvânt, Dumineca Mironosișelor anulului în curs l-a adevărit din nou. În această zi de sărbătoare a fost trecută adecă sărbătorește și servitoarea Domnului *Maria Teresa Couderc* în rândurile Venerabililor și Venerabilelor Bisericii lui Hristos.

Cea învrednicită de această cinste s'a născut în sătulețul francez Le Mas la 1 Februarie 1805. Familie cu frica lui Dumnezeu (odărnicește 12 vîlăstare) și cu dragoste de biserică (în revoluția cea mare casa părinților Mariei Victoria a dat adăpost la o sumedenie de preoți prigoniți), toți ai casei duc o vieță creștinească pilduitoare. Pe toți îi întrece însă mica Mărioară care nu odată este surprinsă cum noaptea, când credea că toată lumea doarme, dânsa, cu mâinile încleștate spre rugăciune, implora cerului mila să fie odată și odată — călugăriță. Dela vârsta de zece ani

se scoală regulat dimineața la ora patru ca să meargă, cale de patru Km., vara-iarna, la sf. slujbă ca să se împărtășească. O dascăliță bună, — Sr. Ecaterina Castanier, — va ajuta și ea la creșterea acestei copile în har și pietate, până când episcopul de Viviers îi va da haina monahală și numele de Tereza.

Aproape șasezeci de ani va purta această haină și acest nume, lucrând cu zel mereu înnoit spre mărirea lui Dumnezeu, și binele a nenumerate suflete, până la săvârșirea sa din viață întâmplată la 26 Septembrie 1885 în Fourvière, aproape de Lyon.

Calea dânselor: calea umilinței. Rău înțeleasă de cârmuirea tagmel călugărești din care făcea parte (Notre Dame du Cénacle) e consecvent dată la o parte, osândită la o viață de obscuritate, socotită a cincea roată la car, dacă nu un balast inutil. Asta însă pe roaba Domnului n'a deprimat-o. A implinit fără cuvânt de plângere umilele și umiltoarele însărcinări ce i-se dădeau, întărindu-se zi și noapte din două izvoare: cultul euharistic și evlavia față de Sf. Iosif. În toate suferințele sale trupești (a avut parte din belșug de acestea) și sufletești căuta și afla țările, alinare și mângăiere la Isus Euharisticul și la Tatăl crescător al Răstignitului. Așa s'a făcut că viața Sr. Tereza, care n'a fost decât o neîntreruptă cruce și mucenicie (cum reliefează Decretul pontifi-

cal) s'a preschimbat, în atelierele spiritului, într'un neîntrerupt și sfânt imn de preamărire a celui Preainalt și într'o nesecată rourare de haruri cerești pe seama sa și peste apostolatul tagmei din care făcea și dânsa parte.

Când cu proclamarea eroicității virtuților Sr. M. Tereza, Sf. Părinte a ținut să stăruie asupra unei coincidențe din propria Sa viață în legătură cu instituția cărela-i aparținuse eroina zilă: Ca preot tânăr, abia venit dela studii din Roma, arhiepiscopul său îl numește duhovnic al Surorilor din Cenuclul dela Milano. „Asta ți-e parohia“, îi zice înaltul ierarh. Și cu aceasta Achille Ratti caută să adâncească rosturile instituției Cenuclului: deprinderi sufletești pentru femei din lume în vederea formării lor de așa ca să poată face mai apoi apostole în lumea în care se vor reîntoarce după exerciții. Sugestiile date și primite, observațiile și experimentările din acel timp sunt tot atâtea trăsături de schiță, cari, sub mână lui Piu XI, se vor întruchipa în grandioasa *Acțiune Catolică*, astăzi cu ramificații peste întreg pământul. Agrul nostru e și el o vîlăstărire a aceluiași trunchiu viguros.

Lacrimile smeritei M. Tereza nu s'au vărsat în zădar, și rugăciunile ei n'au rămas fără ascultare la Acela dela care vine tot binele.

Marin Barbu-Bănățeanu

flește ale levitelor patronați de arhierul apostol In. M. Clain, în primul sinod protopopes, am avut o mică desiluzie. De atunci am participat la peste 20 sinoade, în mai multe tracte protopopești, dar prima impresie stăruie încă. Și cât n'aș da să o pot alunga. Însă pe lângă toată truda șefilor tractuali și programul ispititor de 10 sau mai multe puncte desfășurate domol, uneori până târziu după meridian, — pleci acasă aproape numai cu ce ai venit.

Căci, în definitiv, cum se execută, în general, un program sinodal? Lecția de școală și cele două disertații cu critica lor, (căci, evident comunicările oficiale au rost pur administrativ). Dar totuși, ar fi ceva, de-ar fi. Dar nu-i. Ori foarte puțin. Și de ce să se supere oamenii când spui adevărul adevărat, cunoscut și arhicunoscut? — Bibliotecile tractuale, în unele locuri bogate, nu prea dau de lucru confrăților. Cele parohiale, unde există, sunt la discreția parohului, dar în ce măsură se întrebunțază? Natural deci, ca temele pentru sinoade să fie „făcute” în ultimele zile, pe câteva pagini sărăcicioase. La fel și „critica” celorlalți, cari nici nu-și pot face o părere serioasă, dintr'o singură lectură grăbită.

Cred că e timpul suprem să se dea alte directive sinoadelor protopopești. Cu toată modestia și exclusiv cu gândul de a se îndrepta întrunirile preoțești pe calea progresului, îmi permit a aduce spre apreciere și eventuală înfăptuire, două propuneri.

Intâi: Pe disertații să-i numească exclusiv protopopul, iar numele lor să rămână strict necunoscut. Lucrarea pregătită din bună vreme să fie dată de către protopop cu 7—10 zile înainte de sinod unui recenzent destoinic care să-și prezinte recenzia în scris. Cu citirea disertațiilor să fie însărcinat cel mai bun cititor din tract. Iar numele autorilor disertațiilor să rămână necunoscute până după critică.

A doua: Să se încaseze o taxă anuală pentru augmentarea bibliotecii tractuale cu cel puțin operele cele mai de valoare ce apar în limbile relativ cunoscute: germană, maghiară și franceză. Să se designeze — de sinod — 2—3 preoți cari să prezinte conținutul acestor lucrări recent apărute, sau, în lipsa acestora, a altora mai vechi.

În felul acesta cred, altă muncă s'ar depune pentru pregătirea disertațiilor, ar fi și critica mai serioasă și mai obiectivă, am face cunoștință la fiecare sinod cu 2—3 opere de valoare și ar câștiga și bibliotecile tractuale.

Acesta mi-a fost gândul curat care m'a îndemnat să fac repeșite propuneri în sinoade în acest sens și de dorul de-a vedea cu o zi mai curând înflorirea spirituală a sinoadelor, am îndrăsnit să le scriu în „Unirea” sfintelor noastre doruri de mai bine.

Pr. Ioan Borze

Credință activă. În ziua de 21 Mai c. s'a ținut *adunarea generală anuală a reuniunii de femei „Sfânta Elena” din București*. Ca și în anii trecuți, ea a fost un prilej de bucurie nu numai pentru membre, ci trebuie să fie pentru toți iubitorii de fapte ale credinței.

Pentru împlinirea mai sistematică a diferitelor ramuri de activitate, societatea și-a constituit cinci secțiuni, având în frunte câte o membră din comitet. Una, pentru ajutorarea săracilor, prezidată Dna *Dr. V. Nițescu*, mai apoi pe Dna *M. Callani*. A doua se îngrijește de împodobirea bisericii, sub conducerea Dnei *C. Gherman*. Dna *M. Smighelschi* stă în fruntea secției pentru viața spirituală. Copiii năcăjiți reclamă grijă deosebită; au deci secție aparte, prezidată de *D. Angelin*. La fel servitoarele, deosebit de primejduite în babilonia capitalei. Grijă lor o poartă secția condusă de *Dș. V.*

Aldea. — În toate și peste toate s'a simțit răvna neobosită și animatoare a prezidentei reuniunii, Dna *Hortensia Păclișanu*.

Grație acestei raționalizări a muncii, rezultatele obținute în toate direcțiile sunt deplin mulțumitoare. Săracii sunt ajutați cu alimente și haine. La Crăciun în primul rând; dar și în tot cursul anului. Bolnavii cercetați la ei acasă. Membrele țin instrucțiune religioasă cu copiii; lucru atât de necesar în risipirea capitalei. Biserica parohială curată și îngrijită. S'au cumpărat odăjdii de 30.000 Lei. Dărnicia (peste 20.000 Lei) a dlui *Dr. A. Dobrescu* a transformat curtea bisericii într'un admirabil parc înflorit. Servitoarele se adună, în număr tot mai frumos, în fiecare Duminică după masă la biserică; ascultă vecernia și li-se dă instrucție religioasă potrivită. Membrele însăși, învățând pe alții, nu-și uită de propriul lor suflet. Stăruiesc în cuminecarea deasă; în săptămâna patimilor au ținut „adorafie perpetuă”; au câștigat indulgențele anului Sfânt. — Pentru acțiunea caritativă trebuie bani. Reuniunea este invențioasă în câștigarea lor. Numai balul din Iarnă, aranjat, din încredințarea comitetului, de către viceprezidentă, Dna *G. Dr. Banciu*, a adus societății peste 20.000 Lei. Și tot atâta Agrulul. Apoi: membrele dau pe rând, săptămânal, ceaiuri: „ceaiul săracilor”. Gazda dă dela sine de toate; oaspeții plătesc, săracii beneficiază.

Fie ca la anul să putem scrie tot atâta bine. Și mai mult. Spre mărirea lui Dumnezeu!

Marea „mândrie” a lui Marconi. Numele lui Marconi îl cunoaște lumea întreagă. Și îl va cunoaște până la sfârșit. Invențiile lui sunt din cele cari fac epocă în științele fizice și contribuie în bună măsură la marile progrese ale lumii moderne.

Ei bine, acest savant și senator respectat de o lume, a făcut de curând unul reprezentant al lui „Mundopresse” o *impresionantă mărturisire de credință*. „Știința singură — a spus între altele Marconi — nu poate explica multe lucruri; și înainte de toate misterul cel mai mare: taina existenței noastre. Cine suntem? De unde venim? Cum intrăm în viață? De când omul a început a cugeta, s'a ocupat cu aceste probleme, cari au rămas totuși nedeslegate. Eu declar cu mândrie, că sunt credincios și catolic. Cred în puterea rugăciunii. Cred în ea nu numai ca un catolic fidel, ci și ca om de știință”.

Ce zic la asta ilustrii noștri „savanți necunoscuți”, cari nu vreau să-și cunoască credința și, în schimb, lumea nu le va recunoaște știința?

Bucurii sufletești la Turda. Credincioșii noștri din Turda au transformat ruga „iertării celei mari”, într'o frumoasă manifestațiune religioasă. S'a îngrijit de asta în deosebi Agru și reuniunea de femei. Inceputul s'a făcut Sâmbătă seara, 1 Iunie, la vecernie, cu predica pregătitoare a pâr. canonic *Gh. Dănilă*, venit înadins dela Blaj, în acest scop, însoțit de doi lectori, clerici ai seminarului. Duminică: liturghie solemnă. Multime de credincioși nenumărată. Au venit și satele din jur, în procesiune: Aiton, Reditu, Săndulești, Copăceni, etc. Pâr. Dănilă a fost nevoit să rostească cel puțin predica afară, ca să fie auzită de mulțimi. A urmat apoi procesiunea obișnuită, cu rugăciunile indulgențelor. La liturghie și în procesiune a cântat admirabil corul „Sfânta Maria” a societăților pomenite mai sus, sub ăscusita conducere a dlui prof. *Ghiriș*. — Frunțașii, în număr mare, au luat apoi parte la o masă comună, la Casina intelectualilor, în pavilionul din parc. — După masă vecernie, urmată de o preț frumoasă conferință agristă, ținută de pâr. *Dr. Cosma Avrași* profesor al Academiei teologice din Cluj.

Știri mărunte

Papa a împlinit 78 ani. Marea familie catolică de pe glob a avut, de curând, o impresionantă serbare familiară. La scurtă vreme după onomastica sa, venerabilul Părinte PAPA PIUS XI a împlinit, în ziua de 31 Maiu 1935, anul 78 al vieții sale. Viață cu adevărat laborioasă și glorioasă. Privind munca uriașă împlinită de marele și pururi seninul Păstor al creștinătății, e cu neputință să nu vedem mâna iubitoare a Mântuitorului, care a dat Bisericii sale în vremuri de excepțională răutate un cârmuitor de excepțională destoinicie. Putere de muncă uimitoare, vigoare fizică și sufletească admirabilă, iubire de carte și iubire de oameni dusă la eroism, fac din Pius XI un mic miracol în fruntea acelei mari și permanente minuni pe care o reprezintă pe pământ Biserica lui Hristos. — De aceea, împreună cu toată suflarea catolică, rugăm și noi pe Atotputernicul să păzească întru mulți ani încă, tot atât de rodnici și tot atât de glorioși ca cei din trecut, pe marele și bunul nostru Părinte, Papa Pius XI!

Danie arhierescă. Chemat de Reuniunea Mariană din Gherța să facă prima împărtașanie a copiilor dela școalele primare de acolo, pâr. episcop *Iuliu* al Clujului, după ce s'a achitat, în cadre de titurghie pontificală și cu predica arhierescă, de această părințescă slujbă, a ținut să fie, Duminică trecută, de față atât la conferința dnei *Dr. Aciu* despre rolul mamei în familie și societate cât și la serbarea dela Institutul preventiv de minori. La încheierea programului Înaltul Ierarh a adresat mulțimii prezente un mișcător cuvânt de mulțumire și învățătură, anunțând și un dar de 10.000 (zece mii) Lei pentru Institut, întrebunțarea acestei sume lăsându-o la discreția direcțiunii Institutului.

Primeniri sufletești. Zilele de 1—3 Iunie c. au fost folosite de Reuniunea arhidiecezană de misiuni, nu se poate mai nimerit, spre mărirea lui Dumnezeu și primenirea sufletească a credincioșilor noștri din mai multe parohii. Cu acest prilej s'au aranjat misiuni poporale, respectiv *reculegeri sufletești în Ghimeșfăget* (preot misionar: pâr. *Dr. Cor. Pop-Lupu*), *Glăjărie* (pâr. *Dr. Gavril Pop*); *Oieșdea* (pâr. *Dr. Leon Sârbu*); *Crăciunelul și Bucurdea* (pâr. *Dr. Liviu Chinezu*); *Cetatea de Baltă* (pâr. *Dr. Sept. Todoran*) și *Cergăul mic* (pâr. *Dumitru Neda*), pretutindenea săvârșindu-se totodată și rânduiala iertării celei mari. Roade sufletești bogate. La Ghimeșfăget, bunăoară, s'au apropiat de SS. Taine 624 credincioși.

Vaticanul și Cehoslovacia. Tensiunea diplomatică dintre Vatican și Cehoslovacia e pe cale de-a dispărea. Guvernul ceh și-a exprimat la Roma dorința, ca Papa să fie reprezentat printr'un delegat la marea adunare catolică dela Praga. Rugăminte care a fost ascultată. Delegatul Papei a fost desemnat în persoana Cardinalului Verdier din Paris. Se lucrează stăruitor la stabilirea unui „modus vivendi” acceptabil pentru ambele părți.

Locale. Duminică viitoare, de praznicul Pogoririi Sf. Spirit va predica în catedrală pâr. *Ioan Moldovan*, canonic mitropolitan, iar Luni, a doua zi de Rusali, va predica pâr. *Dr. Coriolan Pop-Lupu*, prof. la Academia de Teologie.

— Marți seara Casina Română a aranjat un festival artistic în sala de gimn. a Liceului de băieți, cu concursul dș. *Sili Munteanu*, simpatice fiică a Blajului, și d. *C. Simionescu*, artiști ai Teatrului Național din Cluj. — A fost o seară de înaltă elevație artistică, răsplătită de publicul numeros și select cu aplauze furtunoase.

— De praznicul Înălțării Domnului a fost sărbătorită, cu deosebită solemnitate, și pomenirea *Eroilor Neamului*. După sf. liturghie din Catedrală tineretul școlar și publicul mare s'a îndreptat spre cimitirul comunal, unde s'a slujit un parastas și s'au rostit cuvântări comemorative. Au vorbit: pâr. canonic Gh. Dănilă; pâr. ortodox V. Popa; d. Iota, colonel și pâr. Dr. Sept. Todoran, prof. de teologie.

— Societatea de lectură a Școlii Comerciale Superioare de băeți a aranjat Joia trecută, în sala de gimnastică a liceului de băeți, o *ședință festivă*, cu bine alese și frumos executate puncte de program. A luat parte public numeros, care s'a îndepărtat mulțumit dela această ședință.

— Tot săptămâna trecută a dat un reușit *concert d. Ion Blăjan*, cu concursul dd. prof. C. Cherebețiu și Sig. Toduța.

Noul președinte al Academiei. Cea mai înaltă instituție culturală a țării, Academia Română și-a ales de președinte pe d. prof. *Al. Lapedatu*, actualul ministru al cultelor. Această mare distincție, cea mai înaltă pe care o poate avea un cărturar, încununează o muncă stăruitoare și metodică de cercetător al trecutului nostru, de iubitor de hrisoave și de cărți.

Din inițiativele Agrului. Pentru a trezi interes tot mai mare în tineretul școlar față de problemele religioase, Comitetul Agrului organizează un concurs, la care vor lua parte toți elevii greco-catolici din clasele superioare ale școlilor secundare din cuprinsul mitropoliei noastre. Intr'o zi potrivită, de preferință în 21 Maiu, elevii vor face o lucrare în scris asupra temei: *Religia ca factor de educație morală*. Vor lucra două ore, sub supravegherea profesorilor de religie, cu a căror colaborare și ajutor se ține concursul și cari sunt chemați să și aprecieze împreună cu un alt coleg ales de ei, cu note dela 1 la 10, lucrările, trimițând Comitetelor Agru rezultatul până la data de 5 Iunie c. Cea mai bună lucrare va fi premiată cu 1000 Lei, a doua cu 600, a treia cu 400; mai multe altele vor fi premiate cu cărți și mențiuni. — Inițiativă laudabilă, care nu poate da decât rezultate bune.

Deprinderi sufletești pentru femei.

La Oradea se continuă și în acest an o inițiativă bună. Se vor ține, în zilele de 25—29 Iunie c., o serie de exerciții spirituale exclusiv pentru doamne și domnișoare. Pentru întreținere pe tot timpul exercițiilor ce vor avea loc în Mănăstirea Surorilor Sociale (Str. Crișan, No. 2), se va plăti 200 Lei. Participarea este a se anunța Episcopiei Române Unite de-acolo până 21 Iunie c. — Se prevăd numeroase participări.

Ciudățeni hitleriste. »Schönere Zukunft« aduce, după »Junge Front« din Düsseldorf, o nouă năzdrăvanie nazistă. În Germania rassistă există un nou motiv de divorț: expresiuni ofensatoare la adresa Führerului pronunțate de către soție. Dacă nu strigă »Heil Hitler«, cum ar mai și putea fi bună mamă de familie? Asta îi mai lipsea Germaniei ca să fie fericită!

Serbare mariană în Oradea. Implinirea alor 350 de ani dela înființarea celei dintâi Congregații Misionare în Roma a fost sărbătorită la Oradea, în 26 Maiu c., cu fast deosebit. Au fost reprezentate congregațiile mariane din tot cuprinsul eparhiei. După liturghia pontificală slujită de pâr. episcop Frențiu, s'a ținut o procesiune impunătoare prin oraș, iar după masă un festival comemorativ bogat în puncte de program instructive și distractive.

Mal bine ceva decât nimica. Când ne-am împăcat, nu de mult, cu Sovietele, am cam făcut uitat un lucru: tezaurul nostru pe care l-a înghițit Moscova. Adică diplomația l-a învâluit în ceață. Țara însă nu-l poate și nu-i

iertat să-l dea uitării. Iși dau seama de asta și noi noștri »tovarăși«. De aceea încep a ne restitui câte ceva: Ce pot și ce... nu costă prea mult. În curând ne vor sosi, în 1000 de lazi, arhivele noastre secrete, trimise acolo în timpul războiului. Mai mult: cu ele deodată vine și faimosul tezaur »cloșca cu pui de aur«. — Suntem însă curioși când vor sosi vagoanele cu aur, câștigat cu trudă românească și păpat, fără nici un drept, cu lăcomie bolșevică?

† **Eugenia Flonta**, născ. Orian, soția pâr. Grațian Flonta din Cățelul, a trecut la cele veșnice în 30 Maiu c. într'al 70-lea an al vieții și 52 al fericitei sale căsătorii. — Odihnească în pace.

Anunț. Preoții cursiști, absolvenți în Blaj anul 1925, sunt rugați a-și trimite adresa la *Ioan Cordoș*, preot Cuzăplac jud. Cluj, pentru a putea fi invitați la întrunirea colegială de 10 ani.

Telefonul „Unirii“

B. Cluj. Primejdia n-a trecut. Doctorii n'au de gând să se astâmpere. Așa că ceace s'a votat, privitor la avort, în Senat, va fi ținta unor puternice atacuri în adunarea deputaților. »Asociația generală a medicilor din România«, în congresul ținut la sfârșitul lui Mai, a formulat dorințe echivalente cu libera practică a uciderii de copii. După doctoriceasca părere, trebuie îngăduit avortul când »viața sau sănătatea femeii este în pericol datorită în mod evident sarcinei, și când acest pericol poate fi îndepărtat prin alte mijloace și când pericolul poate să dispară după întreruperea sarcinei; 2. Când unul din părinți este atins de alienație mintală, boli sau anomalii ereditare și când este temere serioasă că copilul va purta grave tare corporale sau mintale«. Ajunge deci să fie în pericol »sănătatea« mamei, sau să fie »temere serioasă« de tare ereditare, după chibzuința domnului doctor, pentruca dânsul, în schimbul câtorva mii de franci, să omoare un om nevinovat. Cu cât mai respectabil este călăul, care execută numai criminali condamnați, și uneori, mai lefții decât d. Doctor, fie cât o fi de specialist, obstetrician, grinecolog sau chirurg; simple epiteturi cari fac cu atât mai oribilă funcțiunea lui adevărată de călău braconier! — E bine deci să începem de pe acum mobilizarea, pentru a preveni atacul ce se va porni la toamnă!

I. Sibiu. Paserea se cunoaște după pene, »Telegrafistul« după penița de scris. Chiar și dacă scrie despre »Vechiul Testament în românește« (cum face d. prof. Dr. Neaga în Nr. 23 și 24 al monitorului dela Sibiu), musai, neapărat, s-o ia cam pe »telegrafie«. Adecă: începe cu Psaltirea Scheiană, trece la Coresi, nu uită Palla, înșiră serie întreagă de Psaltiri și se oprește la Biblia dela București din 1688, și la cea din Petersburg a Societății biblice anglicane. Mai pomenește pe cea din Buzău (1854) construită »pe acest fundament«, pentru a se opri definitiv și cu mare bogăție de laude la Biblia »nemuritorului Șaguna«. De sigur, lumea știe, că a mai existat și așa numita Biblie dela Blaj, a lui Clain. Și că nici nu e prea de tot proastă. Că doar de Dumnezeu iubitorul *Filoteiu dela Buzău*, în prefața Bibliei sale zice așa: »Dintre Bibliile tipărite în limba noastră, cea mai bine tălmăcită și mai luminată la înțeles este cea dela Blaj; pe aceasta și noi am ales-o de a o retipări iarăși, însă mai îndreptată și mai curățită de ziceri învechite acum și obicinuite numai la frații noștri Ardeleni«. (Ce-i cu fundamentul Bibliei dela Buzău, d. prof.?) Totuși d. Neaga nu știe de existența Bibliei dela Blaj. Adecă știe, dar uită. La urmă își aduce aminte și pune o notiță prizărită, la un călcăiu de coloană: »S. M. Clain, I. Bob și alți cățiva Blăjeni tipăresc la 1795 pe baza Bibliei din București Biblia dela Blaj«. Atât. Nici un cuvânt mai mult. Întru aceasta adevărat urmaș al lui Șaguna arătându-se d. profesor Neaga. Fiindcă și »nemuritorul« cam așa făcuse în a sa vreme. La începutul Bibliei sale (1856—1858), vorbește pe XXI pagini în folio multe de toate despre Scripturi. Și despre traducerea ei în românește. Pagini întregi despre Testamentul Nou de Bălgrad și despre cea dela București. Nici un cuvânt despre cea din Blaj. Aceasta nu există. Deși pe asta o cunoștea mai bine decât pe toate. Fiindcă a copiat-o în bună parte. Cum foarte lămurit se vede, între altele, în »Limba Cărților Bisericești« a pâr. Dr. Ion Bălan (Blaj, 1914; pg. 193 și urm.) — Așa dar: dela Șaguna la Neaga, aceeași linie dreaptă. Nici un progres. Aceeași impresionantă probitate științifică și iubire de adevăr indiușetoare. Biet adevăr!

A. București. »Oaspeții englezi« ai ortodoxiei românești sunt, de sigur, cât se poate de respectabili. Era numai firesc să fie primiți frumos, cu pompă și cu alai. În ce privește fraternizarea cu ei la serviciile divine și cochetările de »unificare« religioasă, spună-și cuvântul alții, mai ortodocși decât noi. Oricum, în concret, mare treabă nu se face. Până și patalamaua de recunoaștere a validității chirotoniilor anglicane se naște cu mare greutate. Încă n'a fost botezată până la această dată. Face, în schimb, să reținem câte ceva din cuvântul cu care i-a întâmpinat Patriarhul Miron. Plecând din cuvintele Mântuitorului: »ca toți una să fie«, I. P. S. Sa deplânge pricinile cari au împărțit biserica lui Hristos în confesiuni diferite. Adeseori ele au fost »interese de altă natură decât religioase«. Și, ce e mai rău, diferitele confesiuni au uitat legea iubirii: »Unii dintre creștini au căzut în greșala urii, a răsunării, a persecuțiilor de tot felul, încât uneori au degenerat în închișiții, arderi pe rug, chiar lungi războaie fratricide, etc.« — Cuvinte foarte instructive. Mai ales că sunt urmate de indemnul de a șterge astăzi și amintirea acestor rătăcirii. Asta ar trebui s-o spună Patriarhul cât mai apăsător unor inalte

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

fețe ortodoxe dela noi. Că poate el fi, poporul, tot rânt și iertător, precucernicii lui Păstori nu-s așa. Tocmai cum nu trebuie să fie: plini de pornire dusmănoasă împotriva Romei și, în deosebi, împotriva noastră o Românilor uniți. Nici Roma, nici noi nu merităm această înverșunare fără rost și fără temei. Deci: pețtru uzul intern, indemnul e binevenit. — Altfel, simțim lecția ce li-s'a dat. Când a vorbit Patriarhul de răsunări, de persecuții, de ruguri, etc. s'a lăsat de sigur, ceață pe ochii înalților oaspeți. Au văzut de tânăr din neguri vremile lui Enric VIII și a Elisabetei. Fantoma lui Toma Morus, a episcopului Fisher s'a ridicat în fața lor scaldată în sânge. Apoi Irlanda, cu miile ei de mucenici. Toți victime ale aceleiași porniri de ură și de războaie fratricide. — Nu s'ar putea spune că Patriarhul a fost excesiv de amabil cu înalții săi oaspeți!

Parohia, Cenadul-mare. Confirmăm primirea sumei de Lei 400, abonament pe 1933 și 1934.

D. Albești. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

Oficiul parohial. Bârcea-mare. Am primit 400 Lei, abonament pe 1933 și 1934.

P. Giorocuta. Am primit 300 Lei. Achitat până la 31 XII 1932.

Oficiul parohial Gherța mare. Am primit abonamentul pe 1934.

S. Iași. Am primit abonamentul pe anul curent.

S. Merișori. Confirmăm primirea abonamentului pe 1935.

A. Pricaz. Chităm primirea sumei de 200 Lei abonament pe 1932.

Oficiul parohial. Recea. Am primit abonamentul pe 1933.

Ș. Hrip. Am primit 400 Lei. Achitat până la 31 VI 1935.

Oficiul parohial Supurul de sus. Am primit abonamentul pe 1931 și 1932.

M. Sighet. Am primit abonamentul pe 1930.

G. Topa de Criș. Am primit 200 Lei. Achitat până la 30 VI 1935.

P. Valea Dâlșii. Am primit 500 Lei. Achitat până la 31 XII 1934.

— Casina Română din Blaj —

Convocare

Domnii membrii ai »Casinei Române din Blaj« se convoacă prin aceasta la

adunarea generală-ordinară

care se va ține Luni, 17 Iunie 1935 orele 11 a. m., în localul Casinei cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării și designarea alor doi membri pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul general al Comitetului.
3. Raportul Cassierului.
4. Alegerea comisiunii pentru cenzurarea rapoartelor de sub 2 și 3.
5. Raportul comisiunilor de sub 4.
6. Eventuale propuneri.

Blaj, din ședința Comitetului ținută la 10 Iunie 1935.

ss. **Iacob Popa** ss. **Pompelu Bârlea**
președinte p. secretar

Publicațiune

În ziua de 12 Iunie a. c. orele 11 a. m. curatoratul parohiei române unite din *Fildul de sus*, va ține licitație publică minuendă la sediul oficiului parohial, cu oferte închise și sigilate, pentru darea în întreprindere a *construirii bisericii gr. catolice*.

Deodată cu oferta se va depune și o garanță de 5% în numerar sau efecte garantate de stat în valoarea lor de curs după valoarea devizului de Lei 914.208.

După deschiderea ofertelor se va publica rezultatul și se va proceda imediat și la o licitație orală.

Planurile, devizul, condițiunile speciale și generale se pot vedea în ori ce zi la oficiul parohial din *Fildul de sus*.

Fildul de sus, la 23 Mai 1935.

Ioan Man
primcurator
(2—2)

Vasile Ghișu
paroh